

گزارش اقتصاد جهان در هفته‌ای که گذشت (از تاریخ 5 تا ۱۲ فروردین 1404)

در هفته گذشته اقتصاد جهانی با تحولات مهمی مواجه بوده است. دولت رئیس‌جمهور دونالد ترامپ تصمیم به اعمال تعرفه‌های جدید بر واردات گرفته است که می‌تواند تأثیرات قابل‌توجهی بر تجارت جهانی و قیمت‌های مصرف‌کننده داشته باشد. کشورهایی مانند کانادا، اتحادیه اروپا، چین، ژاپن و کره جنوبی نسبت به این تعرفه‌ها واکنش نشان داده و احتمال اعمال تعرفه‌های تلافی‌جویانه را مطرح کرده‌اند که می‌تواند به افزایش تنش‌های تجاری و کاهش اعتماد مصرف‌کننده و سرمایه‌گذار منجر شود.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، نوسانات در بازارهای سهام در بیشتر کشورها روند کاهشی داشته است که عمدتاً به دلیل نگرانی‌ها درباره تعرفه‌های تجاری و تأثیر آن بر بازارهای مالی بوده است. این تحولات نشان‌دهنده افزایش تنش‌های تجاری و تأثیر آن بر پیش‌بینی‌های اقتصادی و بازارهای مالی جهانی است.

آمریکا
رئیس‌جمهور دونالد ترامپ اعلام کرده است که قصد دارد تعرفه ای ۲۰ درصدی بر واردات از تقریباً تمامی شرکای تجاری ایالات متحده اعمال کند. هدف این اقدام، کاهش وابستگی به کالاهای خارجی و تقویت تولید داخلی است. علی‌رغم مخالفت دیپلمات‌های خارجی، رهبران صنعتی و برخی اعضای حزب خودش، دولت ترامپ استدلال می‌کند که این تعرفه‌ها برای مقابله با شیوه‌های ناعادلانه تجاری ضروری هستند. اعلام این تعرفه‌ها باعث نوسانات شدیدی در بازارهای سهام جهانی شده است. در ماه مارس ۲۰۲۵، شاخص S&P 500 با کاهش ۵.۷ درصدی، بدترین عملکرد ماهانه خود را از دسامبر ۲۰۲۲ تجربه کرد. بازارهای اروپایی و آسیایی نیز با ضررهای قابل‌توجهی مواجه شدند، به طوری که شاخص نیکی ژاپن ۴ درصد کاهش یافت. تحلیلگران گلدمن ساکس احتمال وقوع رکود اقتصادی در ایالات متحده را به ۳۵ درصد افزایش داده‌اند. شرکت‌های بزرگ استراتژی‌های خود را بر اساس این تحولات تنظیم می‌کنند. به عنوان مثال، شرکت متا (Meta Platforms) با چالش‌هایی در بازار تبلیغات دیجیتال مواجه شده است. این وضعیت به دلیل افزایش تعرفه‌ها و نگرانی‌ها از رکود اقتصادی ایجاد شده است. تحلیلگران پیش‌بینی هزینه‌های تبلیغاتی در سال ۲۰۲۵ را کاهش داده‌اند. شاخص مدیران خرید شیکاگو (PMI) در ماه مارس به ۴۷.۶ افزایش یافت که نسبت به ۴۵.۵ در فوریه رشد جزئی نشان می‌دهد. شاخص تولید ISM در مارس به ۴۹٪ کاهش یافت (در مقایسه با ۵۰.۳٪ در فوریه)، که نشان‌دهنده انقباض در بخش تولید است. تعداد فرصت‌های شغلی در ماه فوریه به ۷.۶ میلیون کاهش یافت (از ۷.۷ میلیون در ژانویه)، که نشانه‌ای از کاهش اندک در بازار کار است.

برزیل و کانادا
شاخص PMI تولیدی کانادا در ماه مارس به 46.3 کاهش یافت (در مقایسه با 47.8 در فوریه)، که پایین‌ترین سطح در 15 ماه گذشته است. این کاهش عمدتاً به جنگ تجاری جهانی و اعمال تعرفه 25 درصدی بر خودروهای وارداتی از سوی رئیس‌جمهور آمریکا، دونالد ترامپ، نسبت داده می‌شود. از آنجا که 75 درصد از صادرات کانادا به آمریکا می‌رود، این تعرفه‌ها تأثیر قابل‌توجهی بر بخش تولیدی داشته‌اند. نخست‌وزیر مارک کارنی اعلام کرده است که کانادا آماده اعمال تعرفه‌های تلافی‌جویانه در صورت ادامه سیاست‌های تجاری آمریکا است. این در حالی است که کانادا در آستانه یک انتخابات فدرال قرار دارد که سیاست‌های تجاری نقش مهمی در آن ایفا می‌کنند. در همین حال، برخی از جمهوری خواهان در سنای آمریکا نیز در حال بررسی پیوستن به دموکرات‌ها برای مخالفت با تعرفه‌های ترامپ بر واردات کانادایی هستند. رئیس‌جمهور برزیل، لویس ایناسیو لولا دا سیلوا، اعلام کرده که در ماه مه با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، و شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین، دیدار خواهد کرد. این مذاکرات با هدف تقویت روابط اقتصادی در شرایط نامطمئن تجاری جهانی انجام می‌شود. وزیر دارایی برزیل، فرناندو حداد، اعلام کرد که این کشور از موقعیت "ممتازی" برای مقاومت در برابر جنگ تجاری برخوردار است، زیرا صادرکننده اصلی کالاهای اساسی است و روابط قوی با بلوک‌های اقتصادی بزرگ دارد. او همچنین بر تلاش‌های مداوم برای تصویب توافق تجاری بین اتحادیه اروپا و کشورهای مرکوسور تأکید کرد که می‌تواند مقاومت اقتصادی برزیل را تقویت کند. تاجر مشهور برزیلی، ایکه باتیستا، قصد دارد سرمایه‌گذاری 500 میلیون دلاری از سوی یک سرمایه‌گذار حوزه خلیج فارس برای پروژه "سوپر نیشکر" خود اعلام کند. این طرح با هدف تولید سوخت‌های پایدار از نیشکرهای جدید، پتانسیل تحول در صنعت اتانول برزیل و کمک به انرژی‌های تجدیدپذیر جهانی را دارد.

اتحادیه اروپا:
رئیس‌کمیسیون اروپا، اعلام کرده که اتحادیه اروپا "برنامه‌ای قوی" برای مقابله با تعرفه‌های احتمالی آمریکا دارد. انتظار می‌رود که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، تعرفه‌های "متقابل" بر تمام واردات به آمریکا اعمال کند. بروکسل آماده است تا صادرات آمریکا، از جمله خدمات شرکت‌های فناوری بزرگ را هدف قرار دهد و حتی برخی از حقوق مالکیت فکری را به حالت تعلیق درآورد یا برخی شرکت‌های آمریکایی را از قراردادهای عمومی حذف کند. شاخص احساسات اقتصادی اتحادیه اروپا در دسامبر 2024 به 94.5 واحد کاهش یافت، در حالی که در نوامبر 96.2 واحد بود. این شاخص میزان اعتماد تولیدکنندگان، ارائه‌دهندگان خدمات، مصرف‌کنندگان، خرده‌فروشان و سازندگان را منعکس می‌کند. کمیسیون اروپا در پیش‌بینی اقتصادی پاییز 2024 اعلام کرد که رشد تولید ناخالص داخلی در اتحادیه اروپا 0.9٪ و در منطقه یورو 0.8٪ خواهد بود. انتظار می‌رود که این رشد در سال 2025 به 1.5٪ در اتحادیه اروپا و 1.3٪ در منطقه یورو افزایش یابد. پاولو جنتیلونی، کمیسر اقتصادی اتحادیه اروپا، تأکید کرد که در حالی که اقتصاد اروپا به آرامی در حال بهبود است، چالش‌های ساختاری و عدم قطعیت‌های ژئوپلیتیکی همچنان بر آینده تأثیر خواهند گذاشت.

اقتصاد آسیا:
صادرکنندگان چینی نگرانی‌های شدیدی نسبت به تعرفه‌های احتمالی آمریکا تحت ریاست جمهوری دونالد ترامپ دارند و بیم آن دارند که این تعرفه‌ها موجب اختلال شدید در سیستم تجارت جهانی شود. اقتصاددانان هشدار داده‌اند که این تعرفه‌ها نه تنها چین، بلکه متحدان آمریکا مانند استرالیا، ژاپن، کره جنوبی و تایوان را نیز تحت تأثیر قرار خواهند داد. این عدم اطمینان باعث آشفته‌گی در بازارها شده و کاهش قابل‌توجهی در عملکرد سهام به دنبال داشته است. در واکنش به افزایش تعرفه‌ها، صادرکنندگان چینی در حال بررسی بازارهای جایگزین برای کاهش زیان‌های احتمالی هستند. این تلاش‌ها شامل تمرکز بر پلتفرم‌های تجارت الکترونیک روسیه و انتقال تولید به کشورهایی مانند کامبوج و ویتنام است. با این حال، بازار ایالات متحده به دلیل وسعت و قدرت خرید بالای خود، همچنان جایگزین ناپذیر باقی‌مانده است. چین در تلاش است تا واکنش خود به تعرفه‌های آمریکا را با ژاپن و کره جنوبی هماهنگ کند و همکاری اقتصادی منطقه‌ای را تقویت کند. با وجود مذاکرات انجام شده، مقامات ژاپنی و کره‌ای هنوز تأیید نکرده‌اند که به طور رسمی با اقدامات چین هماهنگ خواهند شد.

دولت هند ۲.۷ میلیارد دلار مشوق تولیدی برای تقویت صنعت الکترونیک ارائه کرده که انتظار می‌رود ۷ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری جذب کرده و ۹۱,۰۰۰ شغل ایجاد کند. صندوق سرمایه‌گذاری Temasek سنگاپور ۱۰٪ از سهام Haldiram's را به ارزش ۱ میلیارد دلار خریداری کرد که نشان‌دهنده رشد بازار مصرف هند است. ناندان نیلکانی، بنیان‌گذار Infosys پیشنهاد داده که هند برای رسیدن به اقتصاد ۸ تریلیون دلاری تا ۲۰۳۵ باید ۱ میلیون استارت‌آپ راه‌اندازی کند و از هوش مصنوعی در تمام بخش‌ها استفاده کند.

اقتصاد ورزشی هند ۶٪ رشد داشته و ارزش آن به ۲ میلیارد دلار نزدیک شده که ۸۵٪ آن مربوط به کریکت است.

اقتصاد خاورمیانه و آفریقا

شاخص PMI در آفریقای جنوبی کمی بهبود یافت و از ۴۴.۷ به ۴۸.۷ رسید، اما این بخش همچنان برای پنجمین ماه متوالی در وضعیت انقباضی قرار دارد، که علت اصلی آن قطعی برق و فشارهای اقتصادی جهانی است. آفریقای جنوبی در حال مذاکره با آمریکا برای جلوگیری از تأثیر تعرفه ۲۵٪ بر صادرات خودروسازی است که می تواند بخش مهمی از تجارت این کشور را تحت تأثیر قرار دهد. پروژه آمریکایی African Agriculture که قرار بود علوفه برای صادرات به خاورمیانه تولید کند، با شکست مواجه شده و کارگران بدون حقوق رها شده اند، که مشکلات سرمایه گذاری خارجی در آفریقا را نشان می دهد.

ایران

چشم انداز اقتصادی ایران در شرایط کنونی تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد. از یک سو، تحریم ها و مشکلات اقتصادی داخلی همچنان ادامه دارند و از سوی دیگر، بهبود شرایط جهانی و توافق های سیاسی ممکن است به کاهش فشارها و کمک به رشد اقتصادی ایران منجر شود. اما در کوتاه مدت، بسیاری از کارشناسان معتقدند که اقتصاد ایران همچنان با مشکلات جدی روبرو خواهد بود و نیازمند اصلاحات ساختاری و کاهش وابستگی به نفت است. در مجموع، از ۵ فرودین تا ۱۲ فروردین ۱۴۰۴، اقتصاد ایران همچنان تحت فشارهای داخلی و خارجی قرار داشت. نوسانات ارزی، افزایش تورم، تحریم های جدید و تحولات جهانی نفت همگی عواملی بودند که بر ثبات اقتصادی کشور تأثیر گذاشتند. تهیه شده در مرکز شتاب تبریز-TAC